

VEROHALLINTO
Esikunta- ja oikeusyksikkö
PL 325
00052 VERO

LAUSUNTO

31.1.2025

Valtiovarainministeriö
lausuntopalvelu.fi

Viite

VH/8385/00.04.05/2024

Yleistä

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa hallintarekisteröidyille osakkeille maksettavan osingon verotuksen TRACE-mallin kehittämistarpeista. Valtiovarainministeriön tavoitteena on luoda kuva siitä, mitä vaikutuksia lainmuutoksella on ollut sekä tunnistaa sovelletussa TRACE-mallissa olevia puutteita ja mahdollisia kehitystarpeita. Saatu palaute otetaan huomioon sisällytettäessä FASTER-direktiiviä osaksi Suomen lainsäädäntöä. Verohallinto esittää lausuntonaan seuraavaa.

TRACE-mallissa on kyse vuoden 2021 alusta sovellettavaksi tulleesta suomalaisten julkisesti noteerattujen yhtiöiden hallintarekisteröidyille osakkeille maksamien osinkojen lähdeverotusta koskevasta lakimuutoksesta. Suomen järjestelmän taustalla on Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) piirissä kehitetty TRACE-malli (Treaty Relief and Compliance Enhancement). TRACE-mallissa keskeisessä roolissa ovat rekisteröityneet säilyttäjät, jotka voivat myöntää asiakkailleen verosopimukseen perustuvia huojennuksia lain mukaista huolellisuusmenettelyä noudattamalla. Rekisteröitynyt säilyttäjä ottaa tällöin myös vastuun veron perimisen oikeellisuudesta. Rekisteröityneet säilyttäjät raportoivat vuosittain Verohallinnolle niiden osingonsaajien tiedot, joille maksetuista osingoista he ovat ottaneet vastuun sekä tiedot välittämistään osingoista.

TRACE-malliin liittyen Verohallinto on antanut rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (lähdeverolaki) 10 b §:n nojalla päätöksen itse annetun ilmoituksen sisällöstä, voimassaolosta ja menettelystä, jolla ilmoituksen luotettavuus todetaan (VH/4332/00.01.00/2020). Verohallinto on antanut aiheesta myös syventävät ohjeet Rekisteröityneen säilyttäjän velvollisuudet ja vastuut (VH/5949/00.01.00/2022) sekä Osingonsaajan itse antaman ilmoituksen sisältö, voimassaolo

Verohallinto
Esikunta- ja oikeusyksikkö
Vääksyntie 4
Helsinki

www.vero.fi
puh. 029 512 000
faksi 029 512 3595
VEROH 6818/w 10.2009

ja luotettavuuden todentaminen (VH/2706/00.01.00/2022). Lisäksi Verohallinto on antanut teknisen soveltamisohjeen rekisteröityneen säilyttäjän vuosi-ilmoituksesta.

Euroopan unionin FASTER-direktiivillä tarkoitetaan liikaa perittyjen lähdeverojen nopeammasta ja turvallisemmasta huoventamisesta annettua neuvoston direktiiviä (EU) 2025/50. Direktiivi tulee sovellettavaksi vuoden 2030 alusta lukien. Direktiivissä rekisteröitynyttä säilyttäjää pitkälti vastavasta roolista käytetään nimitystä varmennettu arvopaperien säilyttäjä.

Verohallinnon kokemuksia TRACE-mallista ja kehitysehdotuksia

Yleistä

Verohallinnon näkemyksen mukaan TRACE-malli on toiminut hyvin ja lakimuutos on toteuttanut tarkoitustaan. Verohallinnon kokemuksen mukaan mallin soveltaminen on parantanut verotuksen oikeellisuutta ja tehostanut verovalvontaa. Lisäksi verovastuu on selkeytynyt aiempaan oikeustilaan verrattuna. Myös rekisteröityneen säilyttäjän huolellisuusmenettelyä koskeva sääntely on osoittautunut toimivaksi ja lähdeverolaissa edellytetyn, Verohallinnon päätöksellä tarkemmin määritellyn itse annetun todistuksen hyödyntäminen on ollut toimiva ratkaisu. Verohallinnon saaman palautteen mukaan yksityiskohtainen sääntely huolellisuusmenettelyssä vaadittavista selvityksistä ja menettelyistä on selkeyttänyt toimialan velvollisuuksia ja lisännyt oikeusvarmuutta myös toimialalle.

Verohallinnon käsityksen mukaan myös rekisteröitynyttä säilyttäjän asemaa koskeva sääntely on toiminut hyvin. Näiden kokemusten perusteella rekisteröityneen säilyttäjän asemaa voisi harkita kehitettäväksi nykyisestä laajentamalla säilyttäjän roolia myös lähdeveron palautusmenettelyssä (ks. tarkemmin jäljempänä).

Käytännön haasteena rekisteröityneiden säilyttäjien toiminnassa on kuitenkin havaittu sähköiseen asiointiin pääsyn vaikeus, kun kyse on ulkomaalaisista toimijoista. Rekisteröityneiden säilyttäjien vuosi-ilmoittaminen toiminut hyvin ja lisännyt Verohallinnon tietojensaantia, mikä puolestaan helpottaa lähdeveron palautushakemusten käsittelyä. Käytännön haasteet ovat liittyneet tietojen täsmäyttykseen.

TRACE-mallin soveltaminen on lisännyt Verohallinnolle tehtävien lähdeveron palautushakemusten määriä. Tässä yhteydessä on noussut esille ajatuksia kehittää lähdeveron palautusmenettelyä koskevaa lainsäädäntöä.

Tilastotietoa TRACE-mallin soveltamisen vaikutuksista

Verohallinnon tiedoista (kuva 1) on nähtävissä, että TRACE-menettelyllä ei ole ollut vaikutusta siihen, minkä verran julkisen kaupankäynnin kohteena olevat yhtiöt maksavat osinkoja rajoitetusti verovelvollisille osingonsaajille. Rajoitetusti verovelvollisten osuus kaikista julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden maksamien osinkojen saajista on ollut tasaisesti 53–55 % TRACE-menettelyn aikaisina vuosina 2021–2023, kun se vuosina 2018–2020 ajalla ennen TRACE-menettelyä oli 46–56 %.

Vuosi	Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden maksamat osingot yhteensä	Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden maksamat osingot rajoitetusti verovelvollisille	Rajoitetusti verovelvollisilta peritty lähdevero	Lähdeveroprosentti	Rajoitetusti verovelvollisten osuus kaikista julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden maksamista osingoista
2018	9 056 205 736,07 €	5 050 361 869,80 €	420 285 658,02 €	8 %	56 %
2019	12 644 162 803,29 €	6 485 381 667,47 €	635 953 466,91 €	10 %	51 %
2020	7 429 837 153,36 €	3 381 841 228,03 €	486 291 810,75 €	14 %	46 %
2021	10 987 021 488,86 €	5 771 637 279,16 €	1 316 514 063,22 €	23 %	53 %
2022	12 847 073 221,66 €	6 950 347 843,71 €	1 482 822 791,99 €	21 %	54 %
2023	12 788 002 220,66 €	6 990 596 080,51 €	1 424 516 509,86 €	20 %	55 %

Kuva 1. Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden maksamat osingot, perityt lähdeverot ja rajoitetusti verovelvollisten saamien osinkojen osuus vuosina 2018–2023

Verohallinto
Esikunta- ja oikeusyksikkö
Vääksyntie 4
Helsinki

www.vero.fi
puh. 029 512 000
faksi 029 512 3595
VEROH 6818/w 10.2009

Verohallinnon tiedoista (kuva 2) on myös nähtävissä, että Suomen solmimissa verosopimuksissa yleisimmän osinkojen verokannan eli 15 %:n soveltaminen on hyvin lähellä sitä tasoa, mitä se oli ajalla ennen TRACE-menettelyä. Vuoden 2020 poikkeuksellinen 51 %:n osuus selittyy sillä, että Verohallinnon tekemän valvonnan seurauksena osa tilinhoitajista peri kategorisesti kaikilta 15 %:n lähdeveron, eikä soveltanut 0 %:n lähdeverokantaa osinkoa maksettaessa lainkaan.

Verohallinnolle annettuihin vuosi-ilmoituksiin perustuvista tiedoista (kuva 2) on myös nähtävissä, että vuonna 2019 lähes puolet osingoista maksettiin lähdeveroa perimättä, vaikka yleinen lähdeverokanta suurimmassa osassa verosopimuksia on 15 %. Verohallinto on sittemmin valvonnalla puuttanut tilanteeseen, ja taustalta on löytynyt veronkiertojärjestelyjä.

TRACE-menettelyssä 0 %:n lähdeverokannan soveltaminen edellyttää rekisteröityneeltä säilyttäjältä erityisen huolellisuusmenettelyn noudattamista, jos säilyttäjä haluaa varmistua siitä, että säilyttäjä ei joudu mahdollisesta alipidätyksestä verovastuuseen. Erityistä huolellisuusmenettelyä on julkisessa keskustelussa ja Verohallinnon ohjevalmistelussa saamissa palautteissa pidetty raskeana ja sen on katsottu estävän sijoittajia saamasta lähdeveroetuuksia osinkoa maksettaessa. Verohallinnon tilastosta on kuitenkin nähtävissä, että 0 %:n lähdeverokantaa sovellettiin 24 %:iin rajoitetusti verovelvollisille maksetuista osingoista vuonna 2023, mikä on linjassa esimerkiksi vuoden 2020 kanssa.

Vuosi	Rajoitetusti verovelvolliselle maksettujen osinkojen kokonaismäärä (VSO SVYHT ja VSO SYHTV)	Osingot, joissa sovellettu verokanta 0%	0% verokannan osuus kaikista rajoitetusti verovelvollisille maksetuista osingoista	Osingot, joissa sovellettu verokanta 10%	10% verokannan osuus kaikista rajoitetusti verovelvollisille maksetuista osingoista ²	Osingot, joissa sovellettu verokanta 15%	15% verokannan osuus kaikista rajoitetusti verovelvollisille maksetuista osingoista ²²	Osingot, joissa sovellettu verokanta 20%	20% verokannan osuus kaikista rajoitetusti verovelvollisille maksetuista osingoista ²²²
2019	6 485 381 667,47 €	3 079 213 531 €	47 %	40 257 971 €	1 %	2 375 714 735 €	37 %	9 877 982 €	0 %
2020	3 381 841 228,03 €	871 318 173 €	26 %	20 285 779 €	1 %	1 715 160 268 €	51 %	41 504 116 €	1 %
2021	5 771 637 279,16 €	908 370 383 €	16 %	31 034 108 €	1 %	1 767 364 056 €	31 %	31 612 162 €	1 %
2022	6 950 347 843,71 €	1 358 813 208 €	20 %	31 724 957 €	0 %	2 205 352 732 €	32 %	68 110 086 €	1 %
2023	6 990 596 080,51 €	1 671 962 532 €	24 %	29 738 877 €	0 %	2 019 037 379 €	29 %	110 859 790 €	2 %

Kuva 2. Rajoitetusti verovelvolliselle maksettujen osinkojen kokonaismäärä (Verohallinnolle annettujen vuosi-ilmoitusten mukaan) vuosina 2019–2023 ja osinkojen jakautuminen eri verokannoille.

Verohallinto on tätä lausuntoa varten analysoinut tarkemmin erityisesti vuotta 2021, koska se on ainoa TRACE-menettelyn alainen verovuosi, josta lähdeveron palautusten hakemisen määräaika on jo kulunut umpeen (vuoden 2024 lopussa). Huomattakoon kuitenkin, että myös vuoden 2021 tietoihin kohdistuu tässä vaiheessa vielä epävarmuuksia, sillä Verohallinto on vastaanottanut suuren määrän ko. vuotta koskevia lähdeveron palautushakemuksia, jotka ovat vielä käsittelemättä. Näin ollen lopullinen verokertymä vuodelta 2021 ei ole tiedossa ennen kuin kaikki ao. vuotta koskevat palautushakemukset on käsitelty. Lisäksi on huomattava, että palautushakemuksiin perustuviin tilastoihin voi kohdistua isojakin hakemuksissa olevien epäselvästi merkittyjen tietojen optisesta luvusta johtuvia virheitä, jotka korjaantuvat, kun virkailija ottaa hakemuksen käsittelyyn ja varmistaa oikeat tiedot.

Lähdeveron palautusta voidaan hakea useilla eri perusteilla ja esimerkiksi ulkomaisten sijoitusrahastojen tuloverolain 20 a §:ään perustuvat palautushakemukset ovat fiskaalisesti varsin merkittäviä. Tuloverolain sääntelyä muutettiin vuoden 2020 alusta ja asiasta saatiin vuonna 2022 oikeuskäytäntöä. Oikeuskäytännön EU-oikeuteen pohjautuvat linjaukset ovat laajentaneet osinkojen verovapautta ja lisänneet sekä lähdeverojen palautusten lukumäärää että palautettavan veron koko-

naismäärää. Koska TRACE-menettelyn ensisijaisena tarkoituksena on mahdollistaa verosopimusetuuksien myöntäminen sijoittajalle jo osinkoa maksettaessa, alla keskitytään analysoimaan nimenomaan verosopimukseen perustuvia lähdeveron palautushakemuksia sen selvittämiseksi, ketkä sijoittajat eivät syystä tai toisesta pääse TRACE-menettelyn piiriin.

Eniten verosopimukseen perustuvia lähdeveron palautuksia haetaan Yhdysvalloista (kuva 3), jolloin tyypillinen hakija on verosopimuksen nojalla lähdeverovapauteen oikeutettu eläkerahasto. Muilta osin tilastossa korostuvat hakijoina 0 %:n verosopimusvaltiossa asuvat yhteisöt, mihin TRACE-menettelyn erityisellä huolellisuusmenettelyllä on varmasti ollut vaikutus. Osin tavoitteena onkin ollut, ettei 0 %:n lähdeverokantaa sovelleta osinkoa maksettaessa liian kevyin perustein, sillä 0 %:n soveltamiseen on havaittu liittyvän merkittäviä veroriskejä.

Omana kokonaisuutenaan tilastossa korostuvat myös ruotsalaiset sijoittajat, joiden joukossa on merkittävässä määrin myös henkilöasiakkaita. Heidän hakemuksissaan korostuvat niin kutsutut kaksoislistatut osakkeet, joista peritään kategorisesti aina 35 %:n maksimilähdevero, vaikka Ruotsissa olisi rekisteröitynyt säilyttäjä, joka olisi halukas ottamaan vastuulleen alennettun verokannan soveltamisen. Taustasyynä on Ruotsin arvopaperikeskuksen linjaus kokonaan luopua maksuhetkellä sovellettavien alennettujen verokantojen soveltamisesta kaikkien ulkomaisten osinkojen osalta, eikä linjaus ole riippuvainen Suomen TRACE-mallista. Toisin sanoen, jos ruotsalainen sijoittaja ostaa osakkeita Helsingin pörssistä, hän saa tyypillisesti verosopimusetuudet TRACE-mallin alla, mutta jos sama ruotsalainen sijoittaja ostaa saman yhtiön osakkeita Tukholman pörssistä, häneltä peritään maksimivero. Tilanne kuitenkin aiheuttaa hallinnollista taakkaa sekä sijoittajalle että Verohallinnolle.

YHDYSVALLAT				
Hakijan maa	Osingon bruttomäärä	Perityn veron määrä	Palautettavaksi haettu määrä	Osinkoerien määrä
Henkilöasiakas	785 059,87 €	278 545,27 €	159 248,04 €	135
Yritys	627 935 761,64 €	227 245 122,52 €	174 603 792,18 €	9 319
YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA				
Hakijan maa	Osingon bruttomäärä	Perityn veron määrä	Palautettavaksi haettu määrä	Osinkoerien määrä
Henkilöasiakas	829 917,21 €	225 226,44 €	224 152,16 €	269
Yritys	334 046 535,84 €	99 496 854,66 €	99 802 056,92 €	2 977
RUOTSI				
Hakijan maa	Osingon bruttomäärä	Perityn veron määrä	Palautettavaksi haettu määrä	Osinkoerien määrä
Henkilöasiakas	83 611 518,85 €	6 009 524,08 €	3 459 664,13 €	8 266
Yritys	174 788 333,06 €	60 170 753,86 €	41 432 199,90 €	945
IRLANTI				
Hakijan maa	Osingon bruttomäärä	Perityn veron määrä	Palautettavaksi haettu määrä	Osinkoerien määrä
Henkilöasiakas	91 853,23 €	32 119,05 €	24 919,00 €	5
Yritys	113 781 985,27 €	38 721 141,87 €	36 405 010,88 €	1 771
RANSKA				
Hakijan maa	Osingon bruttomäärä	Perityn veron määrä	Palautettavaksi haettu määrä	Osinkoerien määrä
Henkilöasiakas	984 919,08 €	302 617,79 €	302 110,91 €	78
Yritys	99 314 171,46 €	29 609 567,09 €	27 258 117,55 €	844

Kuva 3. Viiteen suurimpaan hakijavalioon palautettavaksi haetut verovuoteen 2021 kohdistuvat lähdeveron palautushakemukset, kun palautushakemuksen perusteena on verosopimus.

Verohallinnon tiedoista (kuva 4) on nähtävissä, että Verohallinnolle tehtyjen lähdeveron palautushakemusten määrä oli ollut kasvussa jo ennen TRACE-lakimuutosta ja kasvu on jatkunut myös lakimuutoksen jälkeen. Lähdeveron palautuksen hakuaika on vuonna 2017 ja sen jälkeisinä vuosina maksetuista osingoista lähtökohtaisesti 3 vuotta maksuvuotta seuraavan vuoden alusta. Siten saapuneiden palautushakemusten ja jo osinkoa maksettaessa myönnettyjen huojennusten välisestä suhteesta TRACE-aikana on vaikea tehdä tässä vaiheessa luotettavia johtopäätöksiä. Verohallinnon havaintojen mukaan lähdeveron palautushakemusten määrän lisääntymiseen on vaikuttanut lakimuutoksen ohella usea erillinen seikka, joilla ei ole suoranaista liityntää TRACE-lakimuutokseen. Hakijoiden käytännöt palautushakemusten laatimisessa ovat muuttuneet. Aikaisemmin samalla hakemuksella tyypillisesti haettiin palautusta useilta vuosilta ja usean osinkoerän osalta. Nykyisin on tavanomaisempaa, että jokaisesta osinkoerästä haetaan lähdeveron palautusta erillisellä hakemuksella, mikä selittää osaltaan hakemusten lukumäärien kasvua.

Hakemuksen saapumisvuosi	Henkilöasiakkailta saapuneet hakemuksen, kpl	Yhteisöasiakkailta saapuneet hakemukset, kpl	Henkilöt ja yhteisöt yhteensä
2018	1 950	2 070	4 020
2019	3 358	3 786	7 144
2020	2 998	5 143	8 141
2021	1 639	5 088	6 727
2022	6 673	6 610	13 283
2023	9 040	9 790	18 830
2024	12 300	14 020	26 320

Kuva 4. Verohallinnon vastaanottamat rajoitetusti verovelvollisten lähdeveron palautushakemusten määrät vuosina 2018–2024.

Rekisteröityneiden säilyttäjien toiminta ja säilyttäjärekisteri

Verohallinnon ylläpitämässä säilyttäjärekisterissä on 83 rekisteröitynyttä säilyttäjää (tilanne 28.1.2025). Rekisterissä on säilyttäjiä Euroopan lisäksi mm. Pohjois-Amerikasta ja Aasiasta. Julkinen säilyttäjärekisteri löytyy Verohallinnon sivuilta www.vero.fi. Käytännössä vapaaehtoinen rekisteröityminen on kiinnostanut säilyttäjiä ympäri maailmaa ja rekisterimenettely on toiminut lakimukaisen tavoitteen mukaisesti.

Verohallinnon kokemusten mukaan rekisteröityneen säilyttäjän rekisteröintiin ja rekisteristä poistamiseen liittyvä sääntely on toiminut hyvin eikä sen suhteen ole havaittu kehittämistarpeita. Verohallinnon näkemyksen mukaan säilyttäjille vapaaehtoinen rekisteröinti on ollut toimiva ratkaisu, jotta rekisteröityneet säilyttäjät ovat olleet sitoutuneita velvoitteisiinsa ja hyväksyneet rekisteröinnistä seuranneet vastuut, vaikkakin yksittäisissä tilanteissa myös Verohallinnon valvontatoimenpiteille on ollut tarvetta. Rekisteröityneiden säilyttäjien sitoutuminen velvoitteisiinsa on mahdollistanut Verohallinnon ja rekisteröityneiden säilyttäjien hyvän yhteistyön ensisijaisesti ohjauksen ja neuvonnan keinoin. Toisaalta yksittäisenkin rekisteröityneen säilyttäjän virheellinen toiminta voi aiheuttaa järjestelmälle olennaisia riskejä ja työllistää merkittävästi Verohallintoa. Tämän vuoksi on tärkeää varmistaa Verohallinnolle riittävät toimivaltuudet ennaltaehkäistä rekisteröityneen säilyttäjän virheellistä toimintaa ja tarvittaessa puuttua tällaiseen toimintaan.

Verohallinnon kokemusten mukaan nykyisellään Verohallinnon valvontamahdollisuudet ja keinot puuttua virheelliseen menettelyyn ovat hyvät. FASTER-direktiiviä implementoitaessa tulisi kuitenkin arvioida ja ratkaista se, miten laiminlyöntimaksujen määrääminen tapahtuu kuukausittaisessa ilmoittamisessa. Lisäksi laiminlyöntimaksujen suuruutta tulisi tarkastella, jotta rekisteröityneillä säilyttäjillä on riittävät kannusteet antaa ilmoitukset Verohallinnolle ajallaan ja kerralla oikein, eikä seurauksena olisi jatkuvaa ilmoitusten korjaamista. Sanktiotason osalta Verohallinto toteaa, että Valtioneuvoston 19.12.2024 tekemään periaatepäätökseen liittyen on hyväksytty Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelma vuosille 2024–2027, jossa on toimenpiteenä 2.2 Kehitetään sivullisen tiedonantovelvollisuuden sanktiointia ja mahdollistetaan perusteettomien lähdeveron palautushakemuksia koskeva laiminlyöntimaksu. Erityisesti mahdollisuus määrätä riittävän tehokkaat sanktiot merkitys korostuu FASTER-direktiivin mukaisten menettelyjen tullessa sovellettaviksi, kun osalla varmennetuista arvopaperien säilyttäjistä tulee olemaan rekisteröitymisvelvollisuus.

Järjestelmän toimivuuden varmistamiseksi on olennaista taata rekisteröityneille säilyttäjille mahdollisuus asioida Verohallinnon palveluissa sähköisesti. Rekisteröityneet säilyttäjät ovat pääsääntöisesti ulkomaisia toimijoita. Pääsy Verohallinnon sähköiseen järjestelmään tapahtuu Digi- ja väes-

tötietovirastolta haettavien Suomi.fi-valtuuksien kautta. Käytännössä tunnusten saanti on osoittautunut hyvin haastavaksi ja vain muutamat ulkomaalaiset rekisteröityneet säilyttäjät ovat hakeneet ja onnistuneet saamaan tarvittavat valtuudet. Tunnuksia ei myöskään voi uusia vaan ne pitää hakea uudestaan kolmen vuoden välein. Verohallinnon käsityksen mukaan rekisteröityneiden säilyttäjien sähköisten valtuuksien hakemisen edellytysten parantaminen olisi erittäin tärkeää järjestelmän toiminnan kannalta ja tämän merkitys korostuu huomattavasti FASTER-direktiivin tultua voimaan. Kun FASTER-direktiivin mukaisissa menettelyissä ilmoitusten valvonta tulee olemaan vuosittaisen valvonnan sijasta kuukausittaista, sähköinen kommunikointitapa säilyttäjien kanssa tulee olemaan välttämätöntä. Nykyisin suuri osa viestinnästä Verohallinnon ja rekisteröityneiden säilyttäjien välillä tapahtuu sähköpostitse. FASTER-direktiivin implementoinnin yhteydessä tulisi varmistaa, että ulkomaisilla säilyttäjillä on tosiallinen mahdollisuus kohtuullisella hallinnollisella vaivalla käyttää sähköisiä järjestelmiä. Jos tämä ei onnistu Suomi.fi-valtuutusjärjestelmää kehittämällä, tulisi tähän löytää jokin vaihtoehtoinen ratkaisu.

Rekisteröityneen säilyttäjän vuosi-ilmoittaminen

OECD:n TRACE-skeeman käyttäminen on osoittautunut käytännössä hyvin toimivaksi ratkaisuksi. Verohallinnon kokemusten mukaan rekisteröityneiden säilyttäjien vuosi-ilmoitusten antaminen TRACE:n XML-skeemalla on onnistunut pääasiassa hyvin alusta lähtien sekä kotimaisilta että ulkomaisilta rekisteröityneiltä säilyttäjiltä. TRACE:n XML-skeema on ollut tuttu rahoituslaitoksille jo muusta raportoinnista, kuten DAC2- ja FATCA-raportoinnista. Merkittävässä roolissa ilmoitusten sisällön laadun kannalta on ilmoitusten validointi kattavasti jo vastaanottovaiheessa. Tämä vähentää ilmoitusten jälkikäteistä selvittelyä ja ohjaa ilmoittajia oikeansisältöiseen ilmoittamiseen. Ilman kunnollisia validointeja ilmoitusten luotettavuus vesittyy ja tästä aiheutuu hallinnollista taakkaa jälkikäteisen selvittelyn muodossa. Asioiden jälkikäteinen selvittäminen on hidasta ja työlästä. Tietojen hyödyntäminen edellyttää niiden oikeellisuutta.

Verohallinnon kokemusten mukaan nykyisellään TRACE:n XML-skeema toimii sisällöllisesti melko hyvin ja tukee säilytysketjujen läpinäkyvyyttä osingonmaksukohtaisesti. Koska kuitenkin tietojen antaminen on vapaaehtoista eikä säilyttäjällä ole velvollisuutta antaa osingonsaajan yksilöintitietoja perittyään 35 %:n lähdeveron, tietoja ei saada kattavasti osingonsaajista, mikä vaikeuttaa muun muassa palautushakemusten käsittelyä. Erityisesti lakimuutoksen soveltamisen alussa 35 %:n lähdeveroa perittiin paljon osin säilyttäjillä olleen epäselvyyden vuoksi. Verohallinto on kiinnittänyt huomiota säilyttäjille annettavaan ohjeistukseen ja tilanne on sen jälkeen parantunut. FASTER-direktiivissä ilmoitusvelvollisuus on kattavampi ja varmennettujen arvopaperien säilyttäjien pitää ilmoittaa osingonsaaja myös niissä tilanteissa, joissa verohuojennuksia ei myönnetä. Direktiivin voidaan näiltä osin olettaa parantavan Verohallinnon tiedonsaantia ja varmistavan Verohallinnon kattavamman tiedonsaannin.

Verohallinnon kokemusten mukaan vuosi-ilmoittamiseen liittyviä haasteita on tullut lähinnä ilmi tietojen täsmäytysvaiheessa, jossa Verohallinto täsmäyttää osinkojen säilytysketjussa olevien rekisteröityneiden säilyttäjien antamia vuosi-ilmoituksia saman ketjun toisten toimijoiden antamiin vuosi-ilmoituksiin. Säilytysketjut ovat usein moniportaisia siten, että osingonmaksu osingonsaajalle tapahtuu säilyttäjaketjun kautta ja nykyisellään tieto säilyttäjän sijainnista ketjussa jää avoimeksi. Tietoa siitä, paljonko osinkoja on saatu edelliseltä säilyttäjältä tai osingonmaksajalta, ei edellytetä ilmoitettavan nykyisin. Kattavan säilytysketjutiedon puuttuminen vaikeuttaa ilmoitusten valvontaa ja aiheuttaa eräissä tilanteissa haasteita myös palautusmenettelyyn. FASTER-direktiivissä on ilmoitettava kattavammin tietoja säilytysketjusta ja tämän voidaan arvioida parantavan näiltä osin tiedonsaantia.

Nykyisin täsmäytys tehdään kerran vuodessa ja siihen kuluu merkittävästi aikaa ennen kuin se on kokonaan valmis. FASTER-direktiivin mukaisessa menettelyssä täsmäytys tehdään kuukausittain,

Verohallinto
Esikunta- ja oikeusyksikkö
Vääksyntie 4
Helsinki

www.vero.fi
puh. 029 512 000
faksi 029 512 3595
VEROH 6818/w 10.2009

joten täsmäyttäminen tulee olemaan jatkuvaa. Käytännössä täsmäyttäminen tapahtuu automaattiossa, mutta vaatii lisäksi myös virkailijatyötä. Tämä korostaa vaatimusta ilmoitusten korkealle laadulle ja sujuvalle sähköiselle viestinnälle Verohallinnon ja varmennettujen arvopaperien säilyttäjien välillä. Verohallinto tarjoaa nykyisellään säilyttäjille ja osingonmaksajille OmaVerossa reaaliaikaisen näkymän täsmäytyksen tilanteeseen, mutta kun suurin osa säilyttäjistä sähköisen asiointin toimivien tunnistautumismahdollisuuksien puuttuessa ei pääse OmaVeroon, ei näkymästä ole heille hyötyä.

FASTER-direktiivin liitteessä II määritelty ilmoituksen tietosisältö muistuttaa hyvin pitkälti TRACE-ilmoituksen tietosisältöä, mutta on osin laajempi. Laajemmista tiedoista osa on jäsenvaltioiden kansallisia optioita. Verohallinnon kokemusten mukaan kaikki direktiivin mahdollistamat laajemmat tiedot eivät ole välttämättömiä osinkoilmoituksella, vaan olisi riittävää, jos Verohallinto saa tiedot tarvittaessa pyynnöstä.

Verohallinnon kannalta nykyinen vuosittainen ilmoittaminen on toiminut hyvin ja mahdollistanut myös joustavat oikaisut maksuvuoden aikana. Maksajat ja rekisteröityneet säilyttäjät ovat siten voineet korjata ja oikaista veron perintää maksuvuoden aikana. Verohallinnon näkökulmasta menettely on ollut hallinnollisesti tehokas, eikä siihen ole liittynyt merkittäviä veroriskejä. FASTER-direktiivissä tietojen ilmoittamisen aikataulu muuttuu ja nykyisen kaltainen maksuvuoden oikaisu ei enää ole mahdollista.

FASTER-direktiivin mukaisen raportointi- ja muun menettelyn voimaantulo tarkoittaa Verohallinnolle suuria tietojärjestelmä- ja menettelymuutoksia, jotka edellyttävät merkittäviä lisäresursseja, ja joihin tulee pystyä varautumaan jo hyvissä ajoin. Nykyisellään sekä julkisesti noteerattujen ja noteeraamattomien yhtiöiden yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisille maksettujen osinkojen ja ylijäämien valvonta on yksi suuri kokonaisuus, joka vaatii uudelleen järjestämistä pilkkomista ja rakentamista.

Rekisteröityneen säilyttäjän roolin kehittäminen

Verohallinnon näkemyksen mukaan TRACE-mallista saatujen myönteisten kokemusten myötä rekisteröityneen säilyttäjän roolin kehittäminen olisi kannatettavaa. Käytäntö on osoittanut, että rekisteröityneet säilyttäjät pystyvät pääasiassa hoitamaan velvoitteensa asianmukaisesti ja myös ottamaan vastuun mahdollisesta lähdeverojen perimättä jäämisestä. Rekisteröityneen säilyttäjän roolin kasvattamista myös lähdeveron palautusmenettelyssä tulisi harkita.

Verohallinnon käsityksen mukaan rekisteröityneelle säilyttäjälle voisi antaa oikeuden lähdeverolain 12 a §:n mukaisen ennakkoratkaisun hakemiseen vastaavasti kuin suorituksen maksaja voi nykyisin hakea lähdeverotuksesta ennakkoratkaisua. Tämä lisäisi oikeusvarmuutta ja parantaisi rekisteröityneen säilyttäjän mahdollisuuksia ottaa vastuuta osingoista perityistä lähdeveroista tilanteissa, joissa se on epävarma lain tulkinnasta.

Verohallinnon kokemusten mukaan suuri osa lähdeveron palautushakemuksista tulee verovelvollisilta, joita hakemuksessa edustaa suuri rahoituslaitos. Käytännössä nämä edustajat usein ovat rekisteröityneitä säilyttäjiä. Palautusmenettelystä sekä verovelvollisille että Verohallinnolle aiheutuvan hallinnollisen taakan vähentämiseksi tulisi harkita ja tutkia edellytyksiä sille, voisiko rekisteröityneille säilyttäjille säätää lähdeverolaissa oikeuden hakea edustamiensa sijoittajien puolesta siten, että ne ottaisivat samalla vastuun hakemuksen piirissä olevien tietojen oikeellisuudesta ja veron oikeamääräisyydestä, kuten osingon maksamisvaiheessakin. Lisäksi sähköisen palautushakemuksen pakollisuutta tässä yhteydessä tulisi harkita, sillä paperilomakkeiden optinen luku aiheuttaa kustannuksia Verohallinnolle ja on altis skannausvirheille, jotka vaativat virkailijalta manuaalista korjaamista.

Huomattakoon, että FASTER-direktiivissä ei ole säädetty varmennetun arvopaperien säilyttäjän mahdollisuudesta hakea ennakkoratkaisua tai lähdeveronpalautusta, vaan asia on jätetty kansallisesti päätettäväksi. Direktiivissä on rajattu sitä, minkä tiedon varassa varmennettu arvopaperien säilyttäjä voi myöntää lähdeverohuojennuksen eikä ennakkoratkaisua voi pitää pakollisena vaatimuksena huojennuksen myöntämiselle. Direktiivi ei kuitenkaan aseta estettä sille, etteikö varmennettu arvopaperien säilyttäjä voisi hyödyntää ennakkoratkaisua osana omia huojennusmenettelyitään ja saada varmuutta toimiensa oikeellisuudesta tämän avulla.

Lähdeveron palautusmenettely

Lähdeveron palautushakemusten määrä on kasvanut TRACE-lakimuutoksen jälkeen, kuten edellä jo todettiin. Kasvua selittää osaltaan se, että lakimuutoksen yhtenä tavoitteena oli, että tulkinnanvaraisissa ja epäselvissä sekä suuren veroriskin tapauksissa lähdeverohuojennuksia ei myönnetä lähteellä vaan asia tulee Verohallinnon arvioitavaksi ja ratkaistavaksi. Näiltä osin voidaan arvioida lakimuutoksen tavoitteen täyttyneen. Hakemusmäärän kasvuun on havaittu liittyvän myös muita lakimuutoksesta riippumattomia syitä ja palautusmenettelyyn on päätyntä myös muita kuin korkean riskin tilanteita.

Lähdeverolain 11 §:n mukaisella palautusmenettelyllä on merkittävä rooli hallintarekisteriosinkojen lähdeverotusmenettelyssä. TRACE-lakimuutoksen yhteydessä ei muutettu lähdeveron palautusmenettelyä koskevaa lainsäädäntöä. TRACE-mallin käyttöönotto on lisännyt lähdeveron palautushakemusten määrää, mutta toisaalta parantanut Verohallinnon tietojensaantia ja siten myös Verohallinnon valvontamahdollisuudet ovat kehittyneet. Verohallinto saa rekisteröityneiden säilyttäjien vuosi-ilmoituksilla osingonsaajista entistä kattavammat tiedot, mikä nopeuttaa palautushakemusten käsittelyä, parantaa Verohallinnon mahdollisuuksia varmentaa palaushakemusten oikeellisuutta ja edellä mainittujen syiden vuoksi vähentää osingonsaajien palautushakemuksiin liittyvää hallinnollista taakkaa erityisesti tilanteissa, joissa veroa on peritty 30 % tai vähemmän. Lakimuutoksen jälkeen palautusmenettelyyn liittyvät haasteet liittyvät erityisesti tilanteisiin, joissa on peritty 35 %:n lähdevero eikä osingonsaajasta saada tietoja vuosi-ilmoituksella. Palautushakemusten käsittelyn yhteydessä on noussut esille kehitettäviä kohteita esimerkiksi päätöksen viranomaisaloitteista muuttamista koskevissa määräajoissa, rekisteröityneen säilyttäjän roolissa ja perusteettomien hakemusten sanktioinnissa (vrt. harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelma vuosille 2024–2027 kohta 2.2).

Muut havainnot

Verohallinto toteaa myös, että hallintarekisteriosinkoihin liittyviä lähdeverotusmenettelyjä on syytä lähestyä TRACE-malliin kuuluvia rekisteröityneitä säilyttäjiä koskevia säännöksiä laajempänä kokonaisuutena. Mallin varsin ansiokas toiminta on nostanut esiin kehitystarpeita ennen kaikkea mallin ulkopuolisissa hallintarekisteriosinkojen lähdeverotukseen liittyvissä menettelysäännöksissä. Näitä muita menettelysäännöksiä tulisi kehittää verotuksen oikeellisuuden varmistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Verohallinnon käsityksen mukaan osinkojen lähdeverotukseen liittyvät veroriskit korostuvat niiden verosopimusten osalta, joissa on sovittu alle 15 %:n lähdeverokannasta. Lainsäädännöllisesti veroriskien torjunta on mahdollista paitsi menettelyllisin keinoin myös verosopimusten välisiä eroja pienentämällä. Alle 15 %:n verokantoihin verosopimuksen yleisenä verokantana tai tiettyihin rajattuihin poikkeuksiin soveltuvana verokantana (pl. suorasijoitusosingot) tulisikin suhtautua jatkossa kriittisesti.

Verohallinnon käsityksen mukaan FASTER-direktiivi tulee vaikuttamaan positiivisesti suomalaisten sijoittajien asemaan verotuksen näkökannalta. Direktiivin voidaan ajatella parantavan suomalaisten sijoittajien mahdollisuuksia saada direktiivin mukaisten menettelyjen kohteena olevista EU-maista

Verohallinto
Esikunta- ja oikeusyksikkö
Vääksyntie 4
Helsinki

www.vero.fi
puh. 029 512 000
faksi 029 512 3595
VEROH 6818/w 10.2009

lähdeverohuojennuksia jo maksuvuoden aikana joko tulon lähteellä tapahtuvan huojentamisen kautta tai nopean palautusmenettelyn kautta. Suomalaisten sijoittajien kannalta olennaiset EU-maat tulevat direktiivin menettelyjen piiriin. Verohallinnon kannalta tämän voidaan ajatella edesauttavan kaksinkertaisen verotuksen poistamista koskevien vaatimusten oikeellisuutta ja myös näkyä sijoittajille verotuksesta johtuvan hallinnollisen taakan vähenemisenä.

Verohallinnon päätöksen sisällön vienti lain tasolle

Verohallinnon päätös itse annetun ilmoituksen sisällöstä, voimassaolosta ja menettelystä, jolla sen luotettavuus todetaan, on pysynyt muuttumattomana antamistaan lähtien. Päätöksessä tehdyt rajaukset ilmoituksen luotettavuuden todentavasta menettelystä ovat Verohallinnon havaintojen mukaan osoittautuneet onnistuneiksi. Rajauksella on onnistuttu sovittamaan yhteen toisaalta verotulojen turvaaminen ja verotuksen oikeellisuuden sekä toisaalta järjestelmän toiminta ja huojennusten myöntäminen lähteellä. FASTER-direktiivissä vastaavat seikat on määritelty direktiivissä ja vaatimukset voisi harkita kirjattavaksi direktiiviä implementoitaessa Verohallinnon päätöksen sijaan lain tasolle.

TRACE-menettelyjen laajuuden täsmentäminen

Lähdeverolain 10 b §:n 1 ja 2 momenttien mukaan maksaja tai rekisteröitynyt säilyttäjä voi pykälässä mainituin edellytyksin soveltaa lähdeverolain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun kansainvälisen sopimuksen osinkoa koskevia määräyksiä maksettaessa tuloverolain 33 a §:ssä tarkoitetusta julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatua osinkoa hallintarekisteröidylle osakkeelle. Lisäksi lähdeverolain 10 c §:n 2 momentin mukaan, jos rekisteröitynyt säilyttäjä on osingon maksua varten ilmoittanut osingosta perittäväksi 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua lähdeveroa pienemmän veron, rekisteröitynyt säilyttäjä on vastuussa virheellisen ilmoituksen johdosta verovelvolliselta perimättä jääneestä verosta kuin omasta verostaan. Tämän vuoksi rekisteröityneen säilyttäjän katsotaan ottaneen vastuun myös muista kuin verosopimukseen perustuvista huojennuksista, kuten lähdeverolain 3 §:n 10 momentin mukaisesta ulkomaiselle sijoitusrahastolle tai erikoissijoitusrahastolle maksetusta osingosta.

TRACE-mallissa lähdeverolain 10 b §:n säännöksien on koettu selkeyttävän vastuukysymyksiä ja rekisteröityneen säilyttäjän huolellisuusmenettelyitä verosopimukseen perustuvien huojennusten osalta. Lain täsmentämistä tulisi vastaavasti harkita myös niiden tilanteiden osalta, kun lähdeverohuojennus perustuu muuhun kuin verosopimukseen. Vastaavasti myös verotusmenettelystä annetun lain 23 b §:n tarkkarajaisuutta tulisi tässä yhteydessä tarkastella.

FASTER-direktiivin 11 artiklan mukaan muut kuin verosopimukseen perustuvat huojennukset on mahdollista sulkea direktiivin mukaisen lähteellä huojentamisen tai nopean palautuksen ulkopuolelle. Jos huojennuksia kuitenkin myönnetään muuhun kuin verosopimukseen perustuen, on näihin huojennuksiin perustuvista huolellisuusmenettelyistä säännelty direktiivin 12 ja 15 artikloissa.

Tuntemattomien osingonsaajien raportointi

Lähdeverolain 7 §:n 2 momentin mukaan maksajan on perittävä julkisesti noteeratusta yhtiöstä hallintarekisteröidylle osakkeelle maksettavasta osingosta 35 prosentin lähdevero, jos maksajalla tai rekisteröityneellä säilyttäjällä ei ole verotusmenettelystä annetun lain 15 e §:ssä tarkoitettuja tietoja osingon saajasta. Laki jättää kuitenkin epäselväksi, että mitä VML 15 e §:ssä tarkoitettuja tietoja tässä yhteydessä tarkalleen tarkoitetaan. Verohallinnon tulkinnan mukaan 30 %:n sovelta-

Verohallinto
Esikunta- ja oikeusyksikkö
Vääksyntie 4
Helsinki

www.vero.fi
puh. 029 512 000
faksi 029 512 3595
VEROH 6818/w 10.2009

misen edellytyksenä on, että rekisteröitynyt säilyttäjä tai maksaja ilmoittaa tiedossaan olevan osingonsaajan yksilöintitiedot. Kun kyse ei ole verosopimushuojennuksen soveltamisesta, ei verosopimushuojennukseen liittyviä tietoja tarvitse ilmoittaa muiden VML 15 e §:ssä mainittujen tietojen lisäksi. Lain selkeyttämiseksi viittauksen VML 15 e §:n mukaisiin tietoihin voisi täsmentää käsittämään saajan yksilöintitiedot, kuten nimi, ulkomainen tunnus tai syntymäaika ja muita täysin välttämättömiä yksilöintitietoja.

FASTER-direktiivissä raportoitavien tietojen sisältö on yhdenmukaistettu liite II:ssä. Direktiivin menettelyissä osingonsaajan tiedot on aina raportoitava Verohallinnolle. Raportoivat tiedot eivät vastaa välttämättä niitä tietoja, jotka olisivat välttämättömiä tietyn huojennuksen myöntämisen edellytysten tutkimiseksi, eikä säilyttäjällä aina ole tiedossaan kaikkia liitteen II mukaisia tietoja. Näiltä osin tilanne vastaa Suomen 30 %:n soveltamisen tilannetta ja edellä mainittujen Verohallinnon kokemusten perusteella olisi syytä selkeyttää, mitä tietoja näissä tilanteissa säilyttäjän edellytetään raportoivan.

Soveltamisalarajaus

TRACE-mallin mukaiset menettelyt koskevat tuloverolain 33 a §:ssä tarkoitetusta julkisesti noteerattua yhtiöstä saatua osinkoa hallintarekisteröidylle osakkeelle. Mallin mukaisten menettelyjen soveltamista myös muihin kuin julkisesti noteerattuihin arvo-osuusjärjestelmään kuuluviiin yhtiöihin tulisi harkita hallintarekisteröidylle osakkeille maksettujen osinkojen osalta. Lisäksi tulisi harkita mallin mukaisten menettelyjen soveltamista myös julkisesti noteerattuihin osuuskuntiin ja niiden hallintarekisteröityihin osuuksiin. Käytännössä näihin liittyvät maksajan, säilytysketjun ja Verohallinnon kannalta vastaavat menettelylliset haasteet.

FASTER-direktiivi koskee kaikkia julkisesti noteeratun yhtiön rajoitetusti verovelvollisille maksamia osinkoja. Direktiivissä ei tehdä eroa suoran omistuksen ja hallintarekisteriomistuksen välillä. Direktiivissä ei myöskään säädellä, millaisia menettelyitä sovelletaan muiden kuin julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden jakamiin osinkoihin vaan se voidaan ratkaista kansallisesti.

Vuosi-ilmoituksen antamisen ajankohta ja verohuojennukset lähteellä

Suomessa käytössä olevassa TRACE-mallissa vuosi-ilmoitus on annettava maksuvuoden jälkeisen vuoden tammikuun loppuun mennessä. Mallin mukaisissa menettelyissä tärkeässä roolissa on ollut lähteellä myönnettävien huojennusten lisäksi maksuvuoden korjausten kautta myönnettävät huojennukset. Maksuvuoden korjaukset ovat toimineet hyvin. Menettely on mahdollistanut hallinnollisesti kevyesti ja nopeasti huojennuksen myöntämisen tilanteissa, joissa rekisteröitynyt säilyttäjä on saanut riittävän varmuuden osingonsaajan oikeudesta lähdeveroetuihin maksun jälkeen. Huojennusten lainsäädännöllinen pohja on nojannut lähdeverolain 10 §:n 2 momenttiin. Näiden menettelyjen lainsäädännöllistä asemaa olisi perusteltua tarkastella ja täsmentää.

FASTER-direktiivissä osingonmaksun tiedot on raportoitava maksupäivää seuraavan toisen kuukauden kuluessa. Tämän vuoksi direktiivin tultua sovellettavaksi ei voida enää hyödyntää nykyisen kaltaista maksuvuoden oikaisua, joka tapahtuu ennen vuosi-ilmoituksen antamista. Toisaalta direktiivin tuleminen sovellettavaksi mahdollistaa lähdeveron palautusten maksamisen nopeammassa aikataulussa osinkoilmoituksen antamisen jälkeen.

Direktiivissä osinkoa maksettaessa myönnettävien huojennusten vaihtoehtona on nopea palautusmenettely. Nopea palautus noudattaa mm. varmennettujen arvopaperien säilyttäjien raportoinnin ja hallinnollisten menettelyjen osalta samaa aikataulua kuin lähteellä myönnettävät huojennukset. Direktiivin mukainen nopea palauttaminen on aikatauluineen ja hallinnollisine menettelyineen olennaisesti raskaampi kuin Suomessa nykyisin käytössä oleva maksuvuoden oikaisu. Direktiivin

Verohallinto
Esikunta- ja oikeusyksikkö
Vääksyntie 4
Helsinki

www.vero.fi
puh. 029 512 000
faksi 029 512 3595
VEROH 6818/w 10.2009

nopea palautusmenettely ei siten pysty paikkaamaan nykyisen järjestelmän laajaa korjausmahdollisuutta maksuvuoden aikana. FASTER-direktiiviä implementoitaessa tulisi harkita nopean palautusmenettelyn tarkoituksenmukaisuutta Suomessa ja sitä, voitaisiinko nykyjärjestelmän vahvuuksia ylläpitää kehittämällä lähdeveron tavallista palautusjärjestelmää esimerkiksi siten, että direktiivin mukainen varmennettu arvopaperien säilyttäjä voisi hakea lähdeveron palautusta edustamiensa sijoittajien puolesta ja samalla ottaa vastuun hakemiensa lähdeveron palautusten veroista.

Oma-aloitteinen korjaaminen

Käytännössä on ilmennyt tilanteita, joissa rekisteröitynyt säilyttäjä on havainnut vastuulle ottamiensa osingoista perittyjen lähdeverojen tuleen perityksi liian pieninä osinkoa maksettaessa. Rekisteröityneet säilyttäjät joko itse havaitsevat virheen omassa menettelyssään tai osingonsaaja korjaa itse aiemmin antamia tietoja säilyttäjälle, jolloin rekisteröitynyt säilyttäjä haluaisi itse korjata tilanteen ja maksaa perimättä jääneet verot Verohallinnolle. Käytännössä tällöin menetellään niin, että Verohallinto päätöksellään määrää perimättä jääneet verot rekisteröityneen säilyttäjän suoritettavaksi viivästysseuraamuksineen. Hallinnollisen taakan helpottamiseksi ja verotuksen oikeellisuuden turvaamiseksi tulisi FASTER-direktiivin implementoinnin yhteydessä harkita, voisiko rekisteröityneelle säilyttäjälle säätää laissa mahdollisuus korjata havaitsemiaan virheitä oma-aloitteisesti joustavammissa menettelyssä.

Huomattakoon, että FASTER-direktiivi ei aseta rajoitteita jäsenvaltion mahdollisuudelle sallia varmennetun arvopaperien säilyttäjän korjata havaitsemiaan virheitä vaan jättää asian kansallisesti säädettäväksi.

Palautuspäätöksen viranomaisaloitteisen muuttamisen määräajat

Lähdeverolain 11 §:n 2 momentin mukaisia palautuksia koskeva lainsäädäntö toimii pääsääntöisesti hyvin. Palautuspäätösten viranomaisaloitteista muuttamista koskeva sääntelyä koskevat määräajat ovat kuitenkin osoittautuneet käytännössä haasteellisiksi. Lähdeverolain 11 §:n 2 momentin mukaan palautushakemukseen annetun päätöksen oikaisuun sovelletaan verotusmenettelystä annetun lain 4 luvun säännöksiä verotuksen oikaisusta verovelvollisen hyväksi ja vahingoksi. Määräajat lasketaan sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana vero on peritty. Verotusmenettelystä annetun lain 56 §:n 2 momentin mukaan verotuksen oikaisu verovelvollisen vahingoksi on tehtävä kolmen vuoden kuluessa verovuoden päättymistä seuraavan vuoden alusta. Päätöstä voidaan oikaista myös soveltaen jatkettua, pidennettyä tai rikosperusteista oikaisua koskevia edellytyksiä ja määräaikoja.

Käytännössä lähdeveron palautushakemukset tulevat monesti Verohallintoon usean vuoden viiveellä maksuvuodesta. Normaali päätöksen viranomaisaloitteista muuttamista koskeva kolmen vuoden määräaika on saattanut kuluja loppuun jo ennen kuin lähdeveron palautuspäätöstä on edes tehty. Palautuspäätöksen oikaisun mahdollistavan määräajan sääntelyä voisikin olla aiheellista pohtia, ottaen samalla huomioon verotuksen oikaisua koskevan sääntelyn yhtenäisyyden.

Huomattakoon, että FASTER-direktiivi ei sinänsä aseta rajoitteita lähdeveron palautusmenettelyä koskevaa viranomaisaloitteista päätöksen muuttamista koskevalle sääntelylle.

Verovastuun selkeyttäminen

Lähdeverolain 16 §:n 2 momentin mukaan, jos lähdevero muutoin kuin veron perimiseen velvollisen laiminlyönnin johdosta tai muussa kuin lain 9 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa on jäänyt perimättä, sovelletaan vastaavasti, mitä tämän pykälän 1 momentissa säädetään, kuitenkin niin,

Verohallinto
Esikunta- ja oikeusyksikkö
Vääksyntie 4
Helsinki

www.vero.fi
puh. 029 512 000
faksi 029 512 3595
VEROH 6818/w 10.2009

että Verohallinto vahvistaa viipymättä verovelvollisen verotettavan tulon sekä määrää siitä menevän veron.

Säännös on aiheuttanut Verohallinnossa ylimääräistä hallinnollista työtä ja luonut tiettyä epävarmuutta perimättä jääneiden lähdeverojen saamisessa. Tämä on ilmennyt tilanteissa, joissa Verohallinto on havainnut, että lähdeverohuojennuksia on myönnetty perusteettomasti, mutta säännöksen perusteella on jäänyt epäselväksi, kenen laiminlyönnistä on ollut kyse. Fiskaalisesti tilanteet ovat voineet olla merkittäviäkin ja tilanteisiin on voinut liittynyt aggressiivista verosuunnittelua ja erilaisia monimutkaisia järjestelyitä. Myös selkeissä virhetilanteissa verot ovat voineet jäädä saamatta.

TRACE-lakimuutos on selkeyttänyt rekisteröityneen säilyttäjän vastuuta ja niiltä osin tilanne on olennaisilta osin parantunut. Edelleen kuitenkin lähdeverolain 16 §:n 2 momentti voi jättää tulkinnanvaraiseksi osingonsaajan ja suorituksen maksajan verovastuut eräissä tilanteissa. Pykälä asettaa Verohallinnolle käytännössä vaikean näyttövelvoitteen erityisesti hallintarekisteröintitilanteissa siitä, kenen laiminlyönnistä virhe johtuu. Lisäksi muiden tulojen, kuten esimerkiksi palkkatulojen, osalta aiheutuu tarpeetonta hallinnollista taakkaa verovelvollisille, joissa suorituksen saaja, kuten palkan tai osingon saaja, olisi valmis korjaamaan virheen ja maksamaan veron Verohallinnolle, mutta vero täytyy määrätä lain vuoksi suorituksen maksajan kautta. Näiltä osin lähdeverolain 16 §:n 2 momenttia voisi harkita kehitettäväksi. Vertailukohtana voitaisiin tällöin käyttää esimerkiksi ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain 9 §:n sääntelyä.

Huomattakoon, että FASTER-direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kansallisten sääntöjensä mukaisesti asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että varmennettu arvopapereiden säilyttäjä, joka laiminlyö kokonaisuudessaan tai osittain raportointiin tai huolellisuusmenettelyyn liittyvät velvoitteensa, voidaan saattaa vastuuseen lähdeverotulojen menetyksestä kokonaisuudessaan tai osittain. Direktiivi ei siten aseta rajoitteita verovastuuta koskevalle sääntelylle.

Pääjohtaja

Markku Heikura

Lakiasiainjohtaja

Matti Merisalo

Verohallinto
Esikunta- ja oikeusyksikkö
Vääksyntie 4
Helsinki

www.vero.fi
puh. 029 512 000
faksi 029 512 3595
VEROH 6818/w 10.2009

Seuraavat dokumentit on allekirjoitettu perjantai 31. tammikuuta 2025

Lausunto_619801.pdf

(975313 byte)

SHA-512: ea3e4273b206c27604d21d8f57322e3d3547e
0173ba9ff9828679eb76d26d39071e2ebd0f0de6503209
58cb0f4645189e982f952b33d7f66282c339140547205

Allekirjoitukset

30.1.2025 16.43.48 (CET)

Merisalo Matti

matti.merisalo@vero.fi
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

31.1.2025 5.48.41 (CET)

Heikura Markku

markku.heikura@vero.fi
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

assently

Allekirjoituksen on sertifioinut Assently

30.1.2025; Verohallinnon lausunto

Tämän tosittien aitouden varmistaminen voidaan tehdä skannaamalla oheinen QR-koodi. Voit tehdä tämän myös käymällä <https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:

ea3e4273b206c27604d21d8f57322e3d3547e0173ba9ff9828679eb76d26d39071e2ebd0f0de650320958cb0f4645189e982f952b33d7f66282c339140547205

Tästä tositteesta

Tämä dokumentti on allekirjoitettu Assently-palvelulla. Sähköisesti tunnistetun allekirjoituksen katsotaan olevan sähköisesti varmennettu. Suomen laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista 1/9/2009 määrittää, että sähköinen allekirjoitus on yhtä pätevä kuin perinteinen fyysinen allekirjoitus.

Assently AB, Org Nr 556828-8442
Assently AB | Hölländargatan 20, 111 60 Tukholma